

Material informativ URBIZ 8: Rolul întreprinderilor sociale în reducerea sărăciei și excluziunii sociale în mediul urban în România

Luna Noiembrie 2024

În România, mediul urban reprezintă un spațiu al contrastelor sociale. Pe de o parte, orașele oferă oportunități economice, acces la educație și servicii sociale, iar pe de altă parte, ele sunt marcate de inegalități profunde. Fenomene precum sărăcia, excluziunea socială și marginalizarea afectează semnificativ anumite grupuri vulnerabile, cum ar fi persoanele de etnie romă, tinerii în situații dificile, persoanele cu dizabilități sau cele care trăiesc în locuințe improvizate.

În acest context, întreprinderile sociale joacă un rol crucial în combaterea acestor probleme, oferind soluții sustenabile care combină obiectivele economice cu cele sociale. Acest articol explorează modul în care aceste organizații contribuie la reducerea sărăciei și excluziunii sociale în mediul urban din România.

În acest context, **întreprinderile sociale, ce reinvestesc profitul în activități menite să rezolve probleme sociale, economice sau de mediu**, reprezintă o modalitate efectivă de creare a unui impact social pozitiv.

Provocările sociale din mediul urban

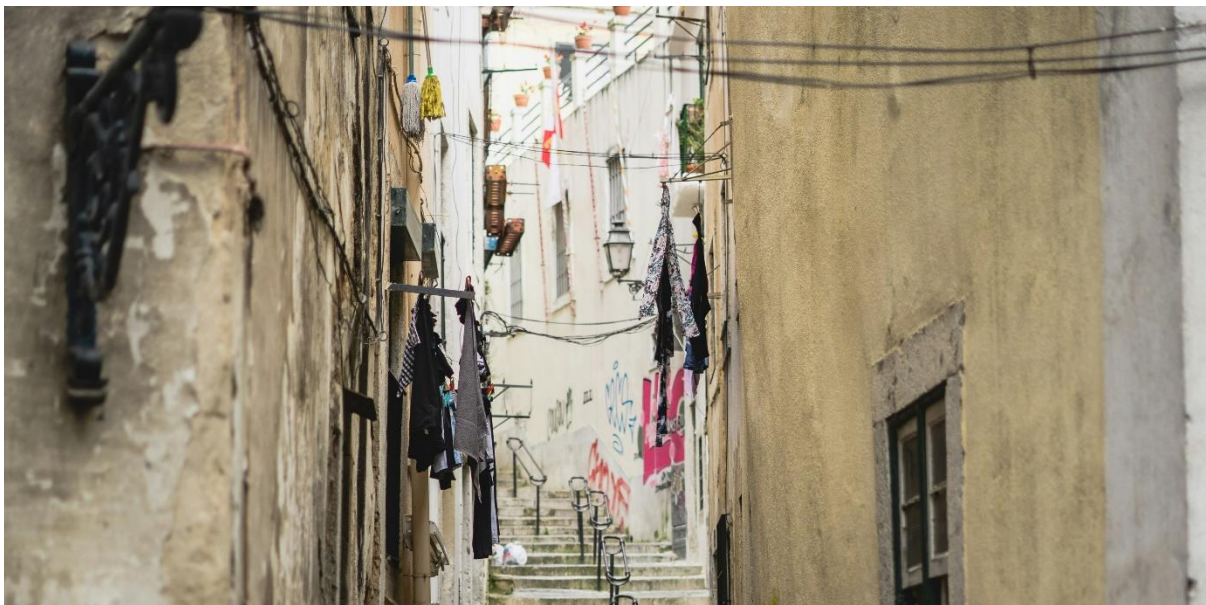
Orașele din România se confruntă cu numeroase provocări sociale, care accentuează decalajele dintre diverse grupuri de populație:

- **Sărăcia extremă:** Chiar dacă veniturile medii sunt mai mari în orașe comparativ cu mediul rural, sărăcia extremă persistă în cartierele marginalizate. Lipsa accesului la locuințe decente, servicii de educație și sănătate afectează semnificativ calitatea vieții.
- **Excluziunea socială:** Persoanele din comunități vulnerabile, cum ar fi cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare pe piața muncii și în accesarea serviciilor publice.

- **Lipsa locurilor de muncă pentru grupurile defavorizate:** Persoanele cu dizabilități sau cele cu un nivel scăzut de educație găsesc cu dificultate oportunități de angajare.
- **Nivel ridicat de poluare:** Mai multe orașe din România se confruntă cu dificultăți în colectarea deșeurilor în anumite zone dezavantajate. De asemenea, unele orașe din România au printre cele mai scăzute niveluri de calitate a aerului din Europa.

În acest context, întreprinderile sociale oferă soluții inovatoare pentru a combate aceste probleme prin crearea de locuri de muncă, furnizarea de servicii sociale și sprijinirea comunităților marginalizate.

Rolul întreprinderilor sociale în reducerea sărăciei

- **Crearea de locuri de muncă pentru grupurile vulnerabile**
Inevitabil, una dintre principalele cauze ale sărăciei în mediul urban este lipsa accesului la un loc de muncă stabil. Întreprinderile sociale contribuie la reducerea acestui deficit prin angajarea directă a persoanelor marginalizate. Exemple relevante includ cooperativele care angajează persoane cu dizabilități sau asociațiile care formează și angajează tineri proveniți din centre de plasament.
- **Oferirea de formare profesională**
Multe întreprinderi sociale desfășoară programe de formare profesională pentru persoanele aflate în situații vulnerabile, contribuind la dezvoltarea competențelor necesare pentru a accesa un loc de muncă. De exemplu, organizațiile care operează în sectorul textilelor sau al serviciilor de curățenie oferă instruire specializată pentru angajații lor.

- **Acces la produse și servicii accesibile**

Unele întreprinderi sociale oferă produse și servicii la prețuri accesibile pentru comunitățile vulnerabile. De exemplu, inițiativele care furnizează alimente sau servicii de întreținere la costuri reduse contribuie la reducerea poverii financiare pentru familiile aflate în dificultate.

Rolul întreprinderilor sociale în reducerea excluziunii sociale

- **Promovarea incluziunii pe piața muncii**

Întreprinderile sociale creează medii de lucru incluzive, unde persoane din medii diferite pot colabora și se pot dezvolta. Aceasta contribuie la reducerea discriminării și la integrarea socială a grupurilor marginalizate.

- **Dezvoltarea comunităților**

Prin reinvestirea profiturilor în proiecte sociale, întreprinderile sociale sprijină dezvoltarea infrastructurii comunitare, cum ar fi centrele de educație sau programele de sănătate destinate grupurilor vulnerabile.

- **Promovarea egalității de șanse**

Multe întreprinderi sociale dezvoltă programe dedicate femeilor, persoanelor de etnie romă sau altor grupuri discriminate, oferindu-le acces la resurse și oportunități egale.

- **Dezvoltarea spiritului de comunitate la nivel local**

Întreprinderile sociale încurajează dezvoltarea spiritului de comunitate și de responsabilitate în rândul persoanelor cu care acestea interacționează - clienți, furnizori, parteneri etc. Prin acțiuni de intervenție, întreprinderile sociale pot

contribui direct sau indirect la reducerea poluării, încurajarea economiei circulare, protecția mediului, responsabilizarea și dezvoltarea spiritului de cooperare și alte acțiuni benefice pentru comunitatea locală.

Studii de caz și exemple de bune practici

- **Cooperativele sociale din sectorul textilelor**

Mai multe cooperative din țări europene, inclusiv România, au demonstrat că pot crea locuri de muncă pentru femei vulnerabile, combinând dezvoltarea economică cu incluziunea socială.

- **Cafenelele sociale**

Exemple precum cafenelele sociale care angajează persoane cu dizabilități sau tineri din familii dezavantajate arată că aceste inițiative pot genera profit și impact social.

- **Programele de reciclare**

Unele întreprinderi sociale se axează pe reciclare, implicând persoane din comunități marginalizate în activități ecologice, care contribuie atât la protecția mediului, cât și la integrarea socială.

Provocări pentru întreprinderile sociale din România

Deși impactul lor este semnificativ, întreprinderile sociale din România se confruntă cu numeroase obstacole:

- **Lipsa finanțărilor sustenabile:** Multe întreprinderi sociale depind de granturi sau donații, ceea ce le face vulnerabile în fața instabilității financiare.
- **Cadru legislativ limitativ:** Deși Legea 219/2015 a fost un pas înainte, birocrăția și lipsa de claritate legislativă pot descuraja inițiativele.

- **Lipsa de conștientizare:** Publicul și mediul de afaceri tradițional nu înțeleg pe deplin beneficiile întreprinderilor sociale, ceea ce limitează oportunitățile de parteneriat.
- **Sector subdezvoltat și incipient în România:** Economia socială este încă într-un stadiu incipient în România, fiind în mare parte conduse de inițiativele și finanțările Uniunii Europene.

Concluzie

Întreprinderile sociale reprezintă un instrument esențial în reducerea sărăciei și excluziunii sociale în mediul urban din România. Prin crearea de locuri de muncă, promovarea incluziunii sociale și dezvoltarea comunităților, aceste organizații contribuie la construirea unei societăți mai echitabile. Totuși, pentru a-și maximiza impactul, este nevoie de sprijin suplimentar din partea statului, a mediului de afaceri și a comunității. Astfel, întreprinderile sociale pot deveni un pilon important al dezvoltării durabile în România.